

Tønder Kommune

Budgetinformation

2021

TØNDER
KOMMUNE
RIG PÅ TUR

Udvikling i fokus

Kernevelfærd og stedbundne kvaliteter

Budgettet udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2021 samt overslagsårene 2022 – 2024.

Med udgangspunkt i en økonomisk sund og velkonsolideret kommune, viser Kommunalbestyrelsen sammenhold omkring et budget, hvor der er blevet plads til øget, borgernær velfærd på driftssiden. Der er samtidigt blevet plads til udvikling af en lang række områder på anlægssiden, hvor stedbundne kvaliteter har stor betydning og indflydelse.

Fokus på udviklingen af kernevelfærden og de stedbundne kvaliteter er et væsentligt spor for at forfølge målsætningen om, at Tønder Kommune er – og fortsat skal være - et godt sted at leve og bo. Det gælder for vores nuværende borgere, men har også stor betydning i et bosætningsperspektiv. Tønder Kommune skal være attraktiv for både besøgende og tilflyttere, hvilket dette budgetforlig også er udtryk for.

Økonomiaftalen mellem KL og regeringen samt Udligningsreformen har betydet, at der har været plads til at løfte niveauet på en række velfærdsområder. Her tænkes specielt på ældreområdet og området for socialt udsatte. Samtidigt gav Finansloven 2020 et løft til dagtilbuds- og skoleområdet, som øges i årene 2021 og frem. Disse forudsætninger har været med til, at vi i Tønder Kommune kan løfte velfærdsområdet betragteligt i budgetforliget for 2021.

Samlet set indeholder budgettet for 2021 nye velfærdsinitiativer for i alt ca. 35 mio. kr. årligt og et anlægsprogram med nye og igangværende projekter for i alt ca. 400 mio. kr. over den 4-årige budgetperiode.

Det har været et særskilt og gennemgående fokus i budgetlægningen, at Tønder Kommune er bevidst om sit ansvar for at sikre en bæredygtig udvikling. Derfor fortsætter arbejdet med FN's verdensmål, som en ramme for det vi gør.

For god ordens skyld vil jeg også nævne, at vi med dette budget fortsat holder skatten i ro i Tønder Kommune, ligesom vi bidrager til at overholde økonomiaftalen mellem kommunerne og regeringen.

Her kan du læse mere om den kommunale husholdning, og du kan også finde nyttige informationer om kommunens opgaver og service til borgerne.

God fornøjelse med læsningen.

Henrik Frandsen
Borgmester

Indhold

<i>Generelle bemærkninger</i>	5
Budgetarbejdet	5
Budgettet 2021-2024	7
Budgettet - overordnet.....	7
Budgettet overordnet - Den økonomiske politik.....	8
Budgettets indtægter.....	9
Økonomiaftale.....	9
Befolkningsudviklingen.....	9
Skatter.....	10
Tilskud og udligning	10
Sanktionslovgivning.....	11
Budgettet - serviceudgifter.....	12
Generelt om omprioritering indenfor servicerammen.....	13
Servicerammen.....	13
Budgettet - udenfor servicerammen.....	14
Budgettet - indkomstoverførsler.....	14
Investeringsoversigt.....	15
Anlæg og investeringer	16
<i>Økonomiudvalget</i>	18
Generelt.....	18
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag.....	18
Investeringsoversigt – Økonomiudvalget.....	20
<i>Teknik og Miljøudvalget</i>	22
Generelt.....	22
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag.....	22
Investeringsoversigt – Teknik og Miljøudvalget.....	23
<i>Socialudvalget</i>	24
Generelt.....	24
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag.....	24
Investeringsoversigt – Socialudvalget.....	25
<i>Sundhedsudvalget</i>	26
Generelt.....	26
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag.....	26
Investeringsoversigt – Sundhedsudvalget.....	27

<i>Kultur- og Fritidsudvalget</i>	28
Generelt.....	28
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag.....	28
Investeringsoversigt – Kultur- og Fritidsudvalget.....	29
<i>Arbejdsmarkedsudvalget</i>	30
Generelt.....	30
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag.....	30
Investeringsoversigt - Arbejdsmarkedsudvalget	31
<i>Børn- og Skoleudvalget</i>	32
Generelt.....	32
Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag.....	32
Investeringsoversigt – Børn- og Skoleudvalget.....	33
<i>BILAG</i>	34
<i>Bevillingsregler</i>	35
Driftsbevillinger	35
Anlægsbevillinger	36
Finansielle konti.....	37
Tillægsbevillinger.....	37
Budgetomplaceringer.....	37
Overførsel af bevilling til efterfølgende år.....	38
Netto- / bruttobevillingsprincip	39
Kompetencer i økonomistyringen.....	39
<i>Budgetforudsætninger</i>	40
Forudsætninger	40
Skatter.....	41
Generelle tilskud	42
<i>Anvendte Pris- og lønskøn</i>	43

Generelle bemærkninger

Budgetarbejdet

Økonomiudvalget vedtog i februar tidsplan og proces for budgetlægningen 2021-2024.

Budgetprocessen for 2021 tog afsæt i den **økonomiske politik for 2019-2022** samt budgetforliget, som et bredt flertal af Kommunalbestyrelsens medlemmer aftalte i forbindelse med vedtagelsen af budget 2020.

De **overordnede mål** i den økonomiske politik er

1. Det overordnede budgetlægningsmål på drift er en **maksimal udnyttelse af den aftalte ramme** på serviceudgifter.
Beslutning om fastsættelse af niveauet på servicerammen sker under hensyntagen til ændring i folketallet og under hensyntagen til størrelsen af det nødvendige overskud på ordinær drift, der har stor sammenhæng med anlægsniveauet.
2. Gennemsnitligt **nettoanlægsniveau** inkl. jordforsyning på **maksimalt 100 mio. kr.** årligt i den 4 årige budgetperiode.
Rammen tilpasses efter den årlige økonomiaftale. Anlægsniveauets størrelse skal tillige fastsættes således, at der er sammenhæng med overskud på ordinær drift. I beslutningen om fastsættelse af niveau indgår driftsresultatet af det foregående års regnskab i vurderingen. I perioden 2021-2024 finansieres anlægsniveauet delvist af fri likviditet med ca. 50 mio. kr.
3. **Langfristet gæld** pr. indbygger (excl. ældreboliglån) ligger altid under **8.000 kr.** pr. indbygger.
4. Den **gennemsnitlige kassebeholdning skal mindst være 200 mio. kr.**, svarende til ca. 5.300 kr. pr. indbygger – eller ca. 2 års overskud på ordinær drift.

Den 4. september 2020 indgik samtlige partier i Kommunalbestyrelsesmedlemmer et **budgetforlig for 2021** med overskriften *Udvikling i fokus – Kernevelfærd og stedbundne kvaliteter*

I forliget var der en række initiativer, som understøtter den fortsatte udvikling i kommunen, og flere af disse vil fortsat være fokusområder i den kommende budgetperiode. Blandt disse kan nævnes:

- Zeppelin Tønder
- Masterplan Tønder Sports- og Fritidscenter
- Udviklingsplan Toftlund
- Etablering af museum for Hans J. Wegners møbelkunst
- Almene boliger i Toftlund

På minibudgetseminaret i juni måned 2020 blev der givet statusrapportering på nogle af disse områder:

- Masterplan TSFC
- Udviklingsplan Toftlund
- Zeppelin Tønder

Budgetarbejdet for 2021 har været tilrettelagt med udgangspunkt i optimalt set at få skabt et budget, der er i overensstemmelse med rammerne i den økonomiske politik, og hvor der kan skabes et råderum, som kan anvendes til at understøtte den ønskede udvikling i kommunen.

I løbet af foråret har **fagudvalgene arbejdet med**

- forslag til et **udvidelseskatalog** på 0,5 % af servicerammen til senere prioritering,
- forslag til eventuelle **langsigtede anlægsprojekter** til placering i årene 2022-2024, samt
- drøftelse af eventuelle emner til **langsigtede analyseområder** til budgetlægningen 2022 indenfor udvalgets eget område.

På **det administrative niveau** har den enkelte fagchef været ansvarlig for udmøntning af 0,5 % reduktion gennem **effektiviseringstiltag i den daglige drift** - via medarbejderinvolvering/de gode ideer. Det er ledere og medarbejdere i fællesskab, som har et fælles fokus på, at "mange bække små" kan reducere omkostningerne samtidig med at serviceniveauet fastholdes.

Direktionen har i samarbejde med fagchefkredsene arbejdet med **effektiviseringstemaer** til budget 2021, som forventes at give et øget råderum/besparelser på sigt. Resultatet af det foreløbige budgetarbejde blev gennemgået og drøftet i de politiske grupper på minibudgetseminaret og foreløbig prioriteret med henblik på konkretisering af forslag, som der blev arbejdet videre med på budgetseminaret i september.

Budgetudfordringer på ældreområdet og det specialiserede socialområde har været drøftet i fagudvalgene og har tillige været temaer på minibudgetseminaret.

På minibudgetseminaret blev der også givet en orientering om regeringsaftalens indhold og de foreløbige økonomiske konsekvenser for Tønder Kommune for 2021.

Økonomiudvalget godkendte den 6. august 2020, at det administrative oplæg til budgetforslag var grundlaget for det videre budgetarbejde.

Siden Økonomiudvalgets møde har KL udmeldt nye forudsætninger for enkelte tilskudsordninger i overslagsårene omkring PL regulering og befolkningskorrektion. Der er ansøgt om tilskud som særligt vanskeligt stillet kommune (§ 16) og låneadgang fra 2 lånepuljer. Tønder Kommune fik 11 mio. kr. i § 16 tilskud og ret til at låne 18 mio. kr. i 2021. I overslagsårene er der nu indregnet 11 mio. kr. i årligt tilskud fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner.

Budgetseminaret blev afholdt den 2. og 3. september 2020. Forhandlingerne fortsatte den 4. september 2020 og her indgik samtlige partier i Kommunalbestyrelsen en **bred aftale om budgettet for 2021-2024**. Det er denne aftale som er grundlaget for budgettet 2021.

Budgettet udstikker de økonomiske og indholdsmæssige rammer for budget 2021 samt overslagsårene 2022 – 2024.

Budgettet 2021-2024

I mio. kr.	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
A. Driftsvirksomhed				
Indtægter (i årets priser)				
Skatter	-1.592,6	-1.591,5	-1.602,8	-1.627,5
Generelle tilskud m.v.	-1.165,2	-1.207,7	-1.230,4	-1.248,8
Indtægter i alt	-2.757,8	-2.799,2	-2.833,2	-2.876,4
Driftsudgifter (År 2021-prisniveau)				
Serviceammen	1.815,0	1.789,8	1.765,7	1.749,2
Uden for serviceammen	155,0	159,0	160,6	161,8
Indkomstoverførsler	690,9	688,3	685,1	677,0
DRIFTSVIRKSOMHED - I ALT	2.660,9	2.637,1	2.611,5	2.588,0
Pris og lønstigninger (drift)		51,5	103,3	160,6
RESULTAT AF ORDINÆR DRIFT	-91,6	-105,3	-113,6	-122,9
ANLÆGSUDGIFTER - I ALT	125,1	104,1	90,1	80,2
Jordforsyning i alt	0,0	0,0	0,0	0,0
Pris og lønstigninger (anlæg og jordforsyning)	0,0	2,0	3,6	5,0
RESULTAT AF SKATTEFINANSIERET OMRÅDE	33,4	0,8	-20,0	-37,7
RESULTAT AF BRUGERFINANSIERET OMRÅDE	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Optagne lån	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3
Afdrag på lån	16,9	17,8	18,8	18,8
Afdrag på lån - Ældreboliger	8,3	8,4	8,4	8,4
Øvrige finansforskydninger	4,3	-10,3	-15,6	-15,6
I alt	16,2	2,6	-1,7	-1,7
ÆNDRING AF LIKVIDE AKTIVER	48,4	2,1	-23,0	-40,8
(Positive tal = udgifter/forbrug af likvide aktiver) (Negative tal = indtægter/opsparing af likvide aktiver)				
LIKVIDE AKTIVER - Forventet ultimo 2020 = 192,8				
Forventet gns. Kassebeholdning	144,4	142,3	165,3	206,0

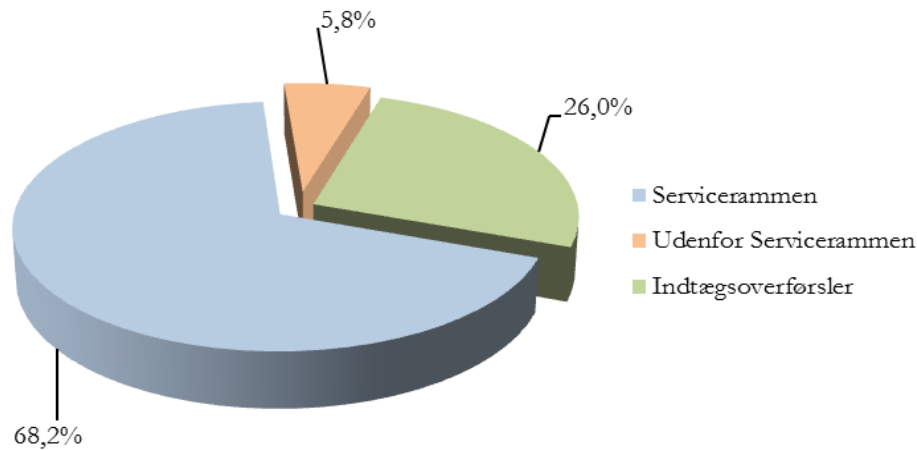
Budgettet - overordnet

Overskud af ordinær drift udgør i budgetåret 2021 91,6 mio. kr. I perioden 2021-2024 er det samlede overskud 433,5 mio. kr. eller gennemsnitligt 108,4 mio. kr. Overskud af drift skal optimalt set finansiere anlægsarbejderne. De udgør 399,5 mio. kr. i perioden.

I perioden optages lån på i alt 53,2 mio. kr., mens der afdrages gæld med i alt 72,3 mio. kr. Samlet set er forventningen, at gæld excl. ældreboliger falder 19,1 mio. kr.

De likvide aktiver er nogenlunde stabile set over budgetperioden. I 2021 forventes et træk på 48,4 mio. kr. som forventes modsvaret af henlæggelser sidst i perioden. Samlet forventes de likvide aktiver at stige med 13,1 mio. kr.

Driftsudgifterne udgør i budgetåret 2021 i alt 2.660,9 mio. kr. Disse udgifter fordeles i 3 hovedkategorier, serviceammen, udenfor serviceammen og indkomstoverførsler.

Servicerammen er på landsplan 267,2 mia. kr. Rammen er løftet med 1,5 mia. kr. i Økonomaftalen for 2021. Tønder Kommunes andel er beregnet til 1.814,5 mio. kr. når der tages hensyn til ændringen i folketallet. Tønder Kommune bidrager således til, at aftalen kan overholdes. Det samme gør sig gældende i forhold til rammerne for anlæg.

I overslagsårene er udgifterne til service årligt reduceret med 1 %. Der er afsat en årlig pulje til udvidelser på 4 mio. kr.

Budgettet overordnet - Den økonomiske politik

Budgetoversigt og økonomiske måltal	2021	2022	2023	2024	Gns.	Måltal
Serviceramme (udnyttelse af ramme i %)	100,1					1.814 mio. kr. i 2021
Anlæg - højst 100 mio. kr. årligt	125,1	104,1	90,1	80,2	99,9	<100 mio. kr. årligt
Gennemsnitlig kassebeholdning i henhold til kassekreditreglen i mio. kr.	144,4	142,3	165,3	206,0	164,5	200 mio. kr.
Langfristet gæld i 1.000 kr. (Ekskl. Indefrosne feriemidler)	7.856	7.772	7.658	7.545	7.708	< 8.000 kr. pr. indb.
Langfristet gæld i 1.000 kr. (Inkl. Indefrosne feriemidler)	11.113	10.841	10.537	10.233	10.681	

Kommunalbestyrelsen har fastlagt de overordnede målsætninger for budgetlægningen i Økonomisk politik 2019-2022.

Overordnet lever budgetforslaget op til måltallene for udnyttelse af serviceramme og størrelse af langfristet gæld. I forhold til størrelse af anlæg spiller Covid19 situationen en rolle. Anlægsniveauet for 2021 er fastholdt på et niveau, som ligger over måltallet på <100 mio. kr. Den gennemsnitlige kassebeholdning er påvirket af det høje anlægsniveau og forventes først sidst i perioden at nå op på et niveau over 200 mio. kr.

Budgettets indtægter

I mio. kr.	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
A. Driftsvirksomhed				
Indtægter (i årets priser)				
Skatter	-1.592,6	-1.591,5	-1.602,8	-1.627,5
Indkomstskatter	-1.464,1	-1.457,4	-1.477,3	-1.499,7
Selskabsskatter	-21,7	-25,2	-18,8	-19,9
Dødsboskat & Forskerskat	-2,8	-3,4	0,0	0,0
Grundskyld & dækningsafgift	-104,0	-105,5	-106,7	-107,9
Generelle tilskud m.v.	-1.165,2	-1.207,7	-1.230,4	-1.248,8
Udligning og generelle tilskud	-1.039,3	-1.062,9	-1.090,8	-1.107,6
Udligning udlændinge	3,9	3,8	3,7	3,7
Bidrag til regioner, udvikling	4,2	4,3	4,3	4,4
Tilskud til generelt løft af ældreplejen	-6,3	-6,4	-6,5	-6,7
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-8,4	-8,6	-8,8	-9,0
Tilskud til en værdig ældrepleje	-8,8	-9,0	-9,2	-9,4
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-0,8	-0,9	-0,9	-0,9
Tilskud til bedre dagtilbud	-3,3	-3,4	-3,4	-3,5
Overgangstilskud vedr. uddannelsesstatistik	-6,7	-6,7	0,0	0,0
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-48,5	-49,2	-50,0	-50,8
Tilskud til grænsenære kommuner	-9,1	-9,3	-9,5	-9,7
Overgangsordning vedr. udligningsreformen	18,7	0,0	0,0	0,0
Tilbageført bidrag vedr. overgangsordningen	-1,5	0,0	0,0	0,0
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner § 16	-11,0	-11,0	-11,0	-11,0
Tilskud til kommuner med vanskelige øk.vilkår § 17	-13,9	-14,0	-14,0	-14,0
Særligt finansieringstilskud	-34,4	-34,4	-34,4	-34,4
Indtægter i alt	-2.757,8	-2.799,2	-2.833,2	-2.876,4

Økonomiaftale

Regeringen og KL indgik en aftale om den kommunale økonomi den 29. maj 2020, hvilket var relativt tidligt. Aftalen omkring ændringer i kommunernes udligning gjorde dog, at KL ikke var i stand til at levere konsekvensberegninger af Økonomiaftalen 2021.

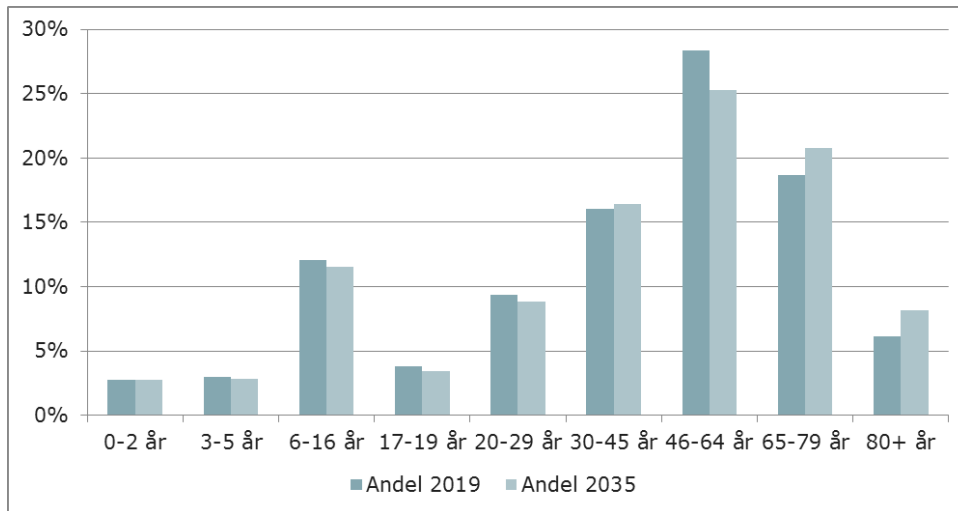
Det var således først, da Social- og Indenrigsministeriet fremsendte endelig udmelding af tilskud og udligning for 2021 den 2. juli 2020, at det var muligt at regne mere specifikt på aftalens konsekvenser for Tønder Kommune.

Befolkningsudviklingen

Befolkningsudviklingen har en væsentlig indflydelse på **kommunens indtægter** i form af skatteindtægter og resourcefordeling indenfor serviceområder som børnepasning, skoler og ældreområdet. Forventningen er, at folketallet samlet set falder med 718 borgere, svarende til 1,9 %. Indtægtsiden er tilpasset ud fra dette fald.

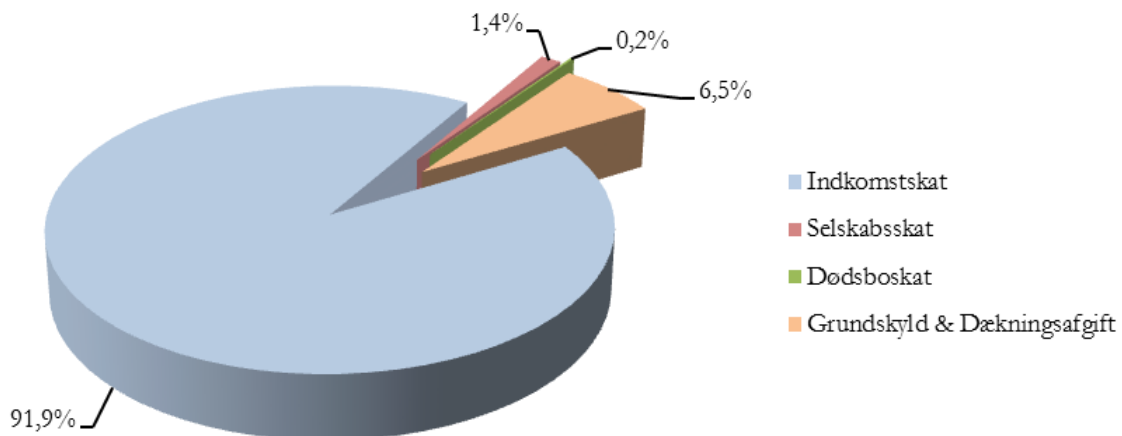
På **udgiftssiden** er der indarbejdet konsekvenser af demografireguleringsmodeller på dagpasnings-, skole- og ældreområdet. Modellen på ældreområdet forventes revurderet inden budgetlægningen for 2022. Budgettet til indkomstoverførsler er i overslagsårene tilpasset faldet i antallet af 18 – 65 årige på alle områder, dog excl. førtidspension. Tilsvarende er budgettet til aktivitetsbestemt medfinansiering tilpasset udviklingen i befolkningen.

Som det fremgår af grafen nedenfor vokser antallet af ældre, mens antallet af børn og erhvervsaktive generelt er faldende. Et strukturelt problem som mange af landets kommuner oplever.

Skatter

Størstedelen af skatteindtægterne stammer fra indkomstskat, efterfulgt af grundskyld og selskabsskat. Samlet udgør skatteindtægterne 1,592 mia. kr.

I forbindelse med budgetlægningen har kommunerne mulighed for at selvbudgettere udskrivningen eller anvende et statsgaranteret beløb. Skatteindtægterne i budgettet for 2021 er baseret på statsgaranti. Der er budgetteret med en uændret udskrivningsprocent på 25,3 % i 2021 og overslagsårene.

Indkomstskattegrundlaget for 2022-2024 er fastsat på baggrund af KL's tilskuds- og skattemodel og bygger på Tønder Kommunes seneste befolkningsprognose.

Tilskud og udligning

Udligningsreformen har medført, at en større andel af indtægterne nu er baseret på nye tilskud; Tilskud til yder- og ø-kommuner og Tilskud til grænsenære kommuner. Finansieringstilskuddet på ca. 34 mio. kr. indgår nu som en fast del af tilskuddene.

I mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Tilskud og Udligning				
Udligning	-448,7	-495,9	-503,4	-525,2
Bloktilskud	-582,5	-558,9	-579,1	-574,4
Særlige tilskud	-134,0	-152,8	-147,7	-149,3
I alt	-1.165,2	-1.207,7	-1.230,2	-1.248,8

Som en overgangsordning skal Tønder Kommune i 2021 betale 18,7 mio. kr. til de kommuner som er opgjort til at tabe på udligningsreformen. I årene 2021 og 2022 kompenseres for fejl i uddannelsesstatistikken for udlændinge.

Generelt er de særlige tilskud nu faste. De fleste af tilskuddene reguleres i forhold til ændrede pris- og lønskøn og befolkningsandel, mens enkelte kun reguleres i forhold til befolkningsandel.

Tilskuddet til særligt vanskeligt stillede kommuner (§ 16) skal som hidtil søges hvert år. For 2021 modtages et § 16 tilskud på 11 mio. kr. I overslagsårene er indregnet et tilsvarende tilskud med udgangspunkt i, at vi de sidste 4 år i gennemsnit har modtaget 10,5 mio. kr.

Udligningen påvirkes hvert år af opgørelsen af skattegrundlag, aldersbestemte- og socioøkonomiske faktorer. Bloktilskuddets størrelse påvirkes fra år til år af økonomiaftale og konjunkturer, mens fordelingen sker efter andel af befolkningen.

Sanktionslovgivning

Med virkning fra og med regnskabet for 2012 er der indført en ordning, som indebærer, at såfremt de kommunale serviceudgifter for kommunerne under ét, overskrider budgettet, nedsættes bloktilskuddet i det følgende år tilsvarende. Nedsættelsen vil ske som en kombination af individuelle og kollektive nedsættelser.

På anlæg er der ingen regnskabsmæssig sanktion, men der er enighed om, at aftaleoverholdelse er en central forudsætning for 2021.

I forhold til indkomstskat skal kommunerne leve op til de rammer, som er sat i forhold til skatteforhøjelser og eventuelle skattenedsættelser. Hvis rammerne overskrides, vil der også her være tale om en kombination af individuelle og kollektive nedsættelser.

Forudsætningen for indtægtssiden er generelt, at aftalen mellem KL og regeringen omkring niveauet for skat, service- og anlægsramme forventes overholdt. De betingede balancetilskud er derfor indregnet i budgettet.

Budgettet - serviceudgifter

I mio. kr.	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Servicerammen				
11 Erhverv	11,7	11,8	10,3	10,3
110 Bosætning og Landdistrikter	2,4	1,8	1,2	1,2
12 Beredskab	8,3	8,3	8,3	8,3
13 Administration	303,2	296,2	291,2	288,2
140 Central Rengøring	24,6	24,4	24,2	23,9
16 Centrale puljer	22,4	25,6	35,0	38,9
20 Befordring	36,0	35,2	34,8	34,4
21 Teknik & Plan	103,6	100,1	97,4	96,6
22 Miljø og natur	18,2	18,1	16,6	16,1
24 Jordforsyning	-4,9	-4,9	-4,9	-4,9
28 Facility Management	17,4	14,8	14,8	14,8
31 Voksen/Social	182,0	180,8	177,6	175,8
37 Forebyggelse og anbringelse	121,8	117,7	116,0	112,8
41 Sundhed	41,0	39,5	37,3	36,9
42 Pleje og Omsorg	364,8	368,6	370,1	369,7
51 Kultur	25,6	25,2	25,0	24,7
52 Fritid og idræt	28,4	27,7	26,8	26,2
62 Arbejdsmarkedsområdets serviceudgifter	33,7	32,7	30,4	30,1
71 Uddannelse	328,6	322,2	314,2	308,1
72 Dagtilbud	146,2	143,8	139,5	137,1
I alt	1.815,0	1.789,8	1.765,7	1.749,2

I forhold til serviceudgifterne er de væsentligste **grundforudsætninger**:

- Aftalen mellem KL og regeringen omkring niveauet for servicerammen forventes overholdt.
- Den aftalte serviceamme i 2021 søges udnyttet fuldt ud – dog under hensyntagen til udvikling i folketal, overskud, anlægsniveau og likviditet.
- Serviceudgifterne udgør 1.815 mio. kr. – svarende til den befolkningskorrigerede ramme
- Konsekvenser af **lov- og cirkulærepakke** og justering af pris- og lønskøn er indarbejdet
- Der er indregnet **17 mio. kr.** i reduktion af servicerammen i 2021, dels som 0,5 % effektivisering i hverdagen og dels 0,5 % som effektiviseringstemaer. I overslagsårene er der indarbejdet **yderligere 1 % årligt**. Serviceudgifterne er således tilpasset ændringen i folketallet som forudsat i den økonomiske politik.
- I forhold til indefrosne feriemidler er det indarbejdet, at der afregnes 7,5 mio. kr. årligt fra 2021, svarende til den finansieringsmodel som Økonomiudvalget besluttede på mødet den 18. juni 2020. Lønbudgetterne er derfor reduceret med 7,5 mio. kr. under servicerammen.
- Reduktion afledt af **Facility Management** er indarbejdet med 5,6 mio. kr. i 2021 stigende til 8,2 mio. kr. i 2022.
- Der er indregnet ”ny beregnet” **demografiregulering** i 2021 samt overslagsårene 2022-2024, ligesom der er indregnet få tekniske korrektioner, som samlet udgør mindre end 0,1 mio. kr.

I forhold til **nye elementer** er der indregnet en række poster som følge af Økonomiaftalen og lokale budgetudfordringer.

- Til imødegåelse af lokale budgetudfordringer er der i overensstemmelse med drøftelser på minibudgetseminaret og budgetforliget indarbejdet
  - 6 mio. kr. i 2021 til det **specialiserede socialområde** og prognosens forventninger i overslagsårene med 3,8 mio. kr. i 2022, 4,4 mio. kr. i 2023 og 0,6 mio. kr. i 2024
  - 8 mio. kr. i 2021 og frem til **ældreområdet**. Herudover er der afsat yderligere 2,5 mio. kr. stigende til 6,4 mio. kr. i overslagsårene reserveret til eventuelle ændringer i eksisterende model for demografiregulering på området.

- Midler fra **finansloven 2020** til minimumsnormeringer i dagtilbud og flere lærere i folkeskolen er indarbejdet
- Der er indregnet **20,9 mio. kr.** til en række udvidelser. Dels fra fagudvalgenes arbejde og dels fra politisk fremsatte forslag.
- I 2021 er der afsat en pulje på **8 mio. kr. til teknisk servicerrameløft**
- I overslagsårene er der fortsat **afsat 4,2 mio. kr.** til fremtidige årlige udvidelser

Generelt om omprioritering indenfor servicerrammen

For at sikre det **økonomiske råderum** til de politiske prioriteringer er det nødvendigt, at der sker en omprioritering af servicerrammen.

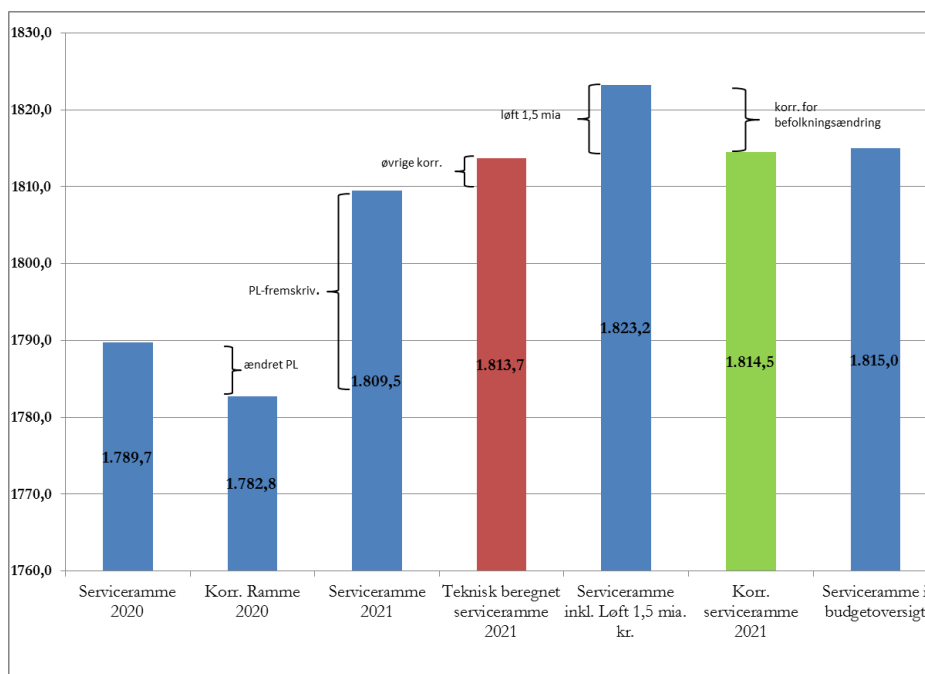
Det betyder, at serviceområderne nedsættes med ca. 17 mio. kr., fordelt ud på alle udvalgsområder. Dette er sket ved hjælp af 2 ”håndtag” som begge involverer medarbejdere og ledere i at sikre, at den borgernære service berøres mindst muligt.

Effektivisering i hverdagen på 0,5 %, hvor ledere og medarbejdere i den daglige tilrettelæggelse har fokus på mulige effektiviseringer, større eller mindre, som kan reducere omkostningerne samtidig med at serviceniveauet fastholdes. Den enkelte fagchef har taget stilling til konkret udmøntning.

Tværgående effektiviseringstemaer på 0,5 % skal tilsvarende sikre, at organisationen har fokus på at reducere omkostningsniveauet gennem en effektiv udnyttelse af eksempelvis virtuel kommunikation, både i forhold til borgerne, men også internt i organisationen. Nærmere beskrivelse omkring de enkelte temaer under de berørte fagudvalg.

Servicerrammen

I forhold til Tønder Kommunes andel af kommunernes samlede tekniske servicerramme er denne opgjort til 1.823,2 mio. kr. I overensstemmelse med den økonomiske politik for 2019-2022 er denne ramme korrigeret for ændringen i folketallet, som udviser et fald på ca. 0,48 % fra 2020-2021. Dette betyder, at den befolkningskorrigerede servicerramme er beregnet til 1.814,5 mio. kr.

Den sidste søjle ”servicerramme i budgetoversigt” svarer til budgetforslaget 2021, som opfylder de politiske målsætninger

Budgettet - udenfor servicrammen

I mio. kr.	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Uden for servicrammen				
022 Centrale puljer, Udenfor service	7,5	7,5	7,5	7,5
36 Boligregnskab og statsref. Enkeltsager	-17,9	-17,9	-17,9	-17,9
44 Aktivitetsbestemt medfinansiering	169,6	173,6	175,3	176,5
45 Pleje og omsorg, udenfor servicrammen	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2
I alt	155,0	159,0	160,6	161,8

Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsydelser er også i budget 2021 fastlagt til det budgetterede niveau for 2019 med prisregulering til 2021. Dette fordi der ikke er et tilstrækkeligt sikkert datagrundlag på grund af overgang til nyt Landspatientregister. Fastfrysningen giver budgetsikkerhed i 2021, idet forskellige spørgsmål om efterregulering dog er uafklarede. Der kan opstå et spring i udgiftsniveauet, hvis datagrundlaget for den aktivitetsbestemte medfinansiering ændres.

I forhold til **indefrosne feriemidler** er det indarbejdet, at der afregnes 7,5 mio. kr. i 2021 og årene frem, svarende til den finansieringsmodel som Økonomiudvalget besluttede på mødet den 18. juni 2020. Tilsvarende er det indarbejdet, at lønbudgetterne reduceres med 7,5 mio. kr. under servicrammen.

Budgettet - indkomstoverførsler

I mio. kr.	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Indkomstoverførsler				
15 Borgerservice, indkomstoverførsler	30,4	28,7	28,1	27,8
19 Centrale puljer - indkomstoverførsler	1,3	2,1	2,1	-1,6
33 Førtidspension, tabt arbejdsfortj. - ovf.	265,8	278,3	281,5	285,4
61 Kontante ydelser, indkomstoverførsler	357,8	343,7	338,4	330,4
63 Driftsudgifter til aktivering, indkomstoverfør.udg	35,5	35,5	35,1	35,1
I alt	690,9	688,3	685,1	677,0

Budgetforslaget for 2021 for indkomstoverførsler er på 690,9 mio. kr. Budgettet er fastlagt på grundlag af **KL's tabeltal fratrukket en befolkningskorrektio**n for fald i antallet af 18 – 65 årige på alle områder, dog excl. førtidspension. Hertil kommer fradrag for effekten af investeringstiltag, jf. politisk beslutning. Budgetforslaget ligger 15,7 mio. kr. under aftaleniveauet i økonomiaftalen.

Budgettet på 690,9 mio. kr. harmonerer med **lokale skøn** over udgifterne til indkomstoverførsler, incl. forsikrede ledige, og førtidspensionsområdet. Skønnene på beskæftigelsesområdet er dog behæftet med en del **usikkerhed på grund af COVID-19** situationen.

Hvis kommunerne budgetlægger under aftaleniveauet som i Tønder Kommune, vil en eventuel midtvejsregulering ikke dække forskellen mellem godkendt budget og aftaleniveauet. En negativ midtvejsregulering, forventes derfor ikke fuldt ud at kunne finansieres ved reduktion i budgettet til indkomstoverførsler, og en positiv midtvejsregulering, vil ikke altid være tilstrækkelig til at dække merudgifter. Der er **ikke afsat reserver** til at finansiere disse udsving.

Investeringsoversigt

I mio. kr.	Budget 2021	Øverslagsår 2022	Øverslagsår 2023	Øverslagsår 2024
Økonomiudvalget				
Beredskab	0,895	0,895	0,895	0,895
Erhverv	0,532	0,532	0,532	0,532
IT	4,524	4,524	4,524	4,524
Planlægning	5,056	4,540	1,863	1,863
Befordring	0,213	0,213	0,213	0,213
Projekter	45,713	21,500	20,700	17,000
Administration	0,250	0,000	0,000	0,000
I alt	57,183	32,203	28,726	25,026
Teknik og Miljøudvalget				
Veje og stier	13,342	15,685	15,569	14,569
Legepladser	0,160	0,160	0,160	0,160
Byfornyelse og bygningsrenovering	7,312	11,031	9,431	9,431
Miljø og natur	3,129	4,879	3,879	3,879
Øvrigt	5,928	9,148	6,000	4,000
I alt	29,871	40,902	35,038	32,038
Socialudvalget				
Handicapområdet	3,195	1,091	1,091	1,091
I alt	3,195	1,091	1,091	1,091
Sundhedsudvalget				
Pleje og Omsorg	0,000	0,500	0,500	0,500
I alt	0,000	0,500	0,500	0,500
Kultur- og Fritidsudvalget				
Idrætsfaciliteter	29,299	4,257	7,612	4,257
Biblioteker	0,000	2,054	0,000	0,000
Kulturaktiviteter	2,200	0,000	0,000	0,000
Museer	2,892	0,692	0,692	0,692
I alt	34,391	7,003	8,304	4,949
Arbejdsmarkedsudvalget				
I alt	0,000	0,000	0,000	0,000
Børn- og Skoleudvalget				
Skoler	0,000	8,207	8,000	8,207
Dagtilbud	0,426	14,177	8,426	8,426
I alt	0,426	22,383	16,426	16,632
ANLÆG I ALT	125,065	104,083	90,086	80,237
Jordforsyning				
I alt	0,000	0,000	0,000	0,000
I alt	125,065	104,083	90,086	80,237

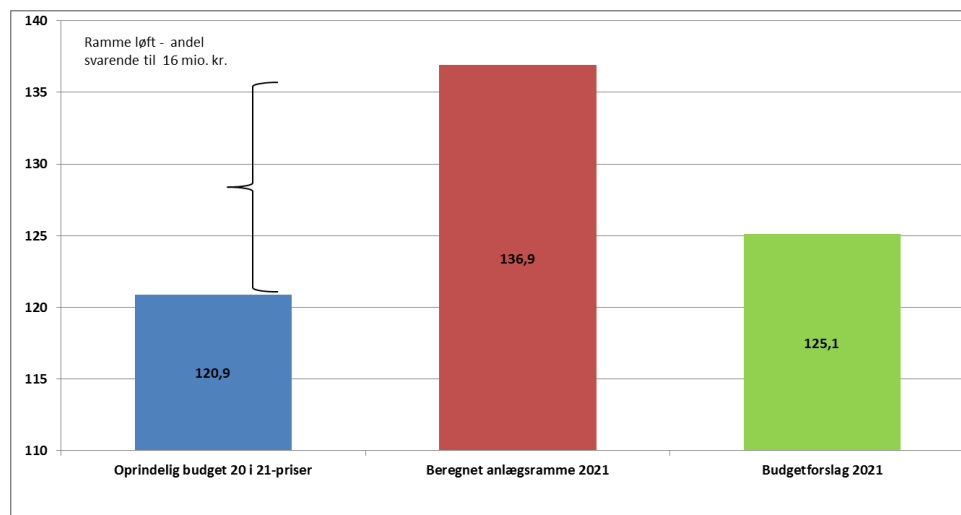
Anlæg og investeringer

I budgetforslaget for 2021-2024 er der indregnet **samlede anlægsudgifter på 399,5 mio. kr.**

I den økonomiske politik for 2019-2022 er fastsat, at det årlige anlægsniveau inkl. jordforsyning skal udgøre højst 100 mio. kr. årligt. Gennemsnittet for årene 2021-2024 overholder dette.

I regeringsaftalen er fastsat et samlet niveau på 21,6 mia. kr. for alle landets kommuner. Dette svarer til en bruttoanlægsramme på ca. 137 mio. kr. for Tønder Kommune.

Med budgettets nettoanlægsramme for 2021 på 125,1 mio. kr. er **rammerne for anlæg overholdt.**

Nettoanlægsramme svarer til anlægsudgifter (brutto) minus anlægsindtægter.

Fagudvalg

Budgetbemærkninger

Økonomiudvalget

I mio. kr.	Regnskab 2019	Budget 2020	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Finansiering m.v.	-2.590,9	-2.616,5	-2.736,3	-2.791,3	-2.830,1	-2.873,2
Drift	427,7	442,7	447,8	441,7	442,6	438,9
Erhverv	8,9	8,6	11,7	11,8	10,3	10,3
Bosætning og Landdistrikter	1,4	2,9	2,4	1,8	1,2	1,2
Beredskab	8,3	8,5	8,3	8,3	8,3	8,3
Administration	315,2	305,6	303,2	296,2	291,2	288,2
Central rengøring	22,7	23,0	24,6	24,4	24,2	23,9
Centrale puljer	1,9	27,4	22,4	25,6	35,0	38,9
Befordring	38,0	37,2	36,0	35,2	34,8	34,4
Centrale puljer, Udenfor service	0,0	0,0	7,5	7,5	7,5	7,5
Borgerservice - indkomstoverførsler	31,3	30,2	30,4	28,7	28,1	27,8
Centrale puljer, indkomstoverførsler	0,0	-0,6	1,3	2,1	2,1	-1,6
Anlæg	15,0	29,4	56,4	32,2	28,7	25,0
Økonomiudvalget i alt	-2.148,3	-2.144,4	-2.232,1	-2.317,4	-2.358,7	-2.409,3

Generelt

Økonomiudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 447,8 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 56,4 mio. kr. Det væsentligste område er Administration, som udgør ca. 69 % af den samlede driftsramme.

Økonomiudvalget har også budgetansvaret for finansieringen, der bl.a. består af skatter og generelle tilskud. Udvalgets opgaver omfatter også planlægning, støttet boligbyggeri samt køb og salg af fast ejendom.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Økonomiudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Administrationsbygninger - pulje til løbende modernisering m.m.	0,700	0,700	0,700	0,700
Markedsføringskonto - forhøjelse af pulje	0,350	0,350	0,350	0,350
I alt	1,050	1,050	1,050	1,050

Øvrige udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Opnormering på vielsesområdet	0,450	0,450	0,450	0,450
Forhøjelse af markedsføringspuljen	0,250	0,250	0,250	0,250
Danmarks Østersfestival	0,000	0,200	0,200	0,200
Samarbejdsaftale med VUC og UC Syd – ekstra praktikpladser	1,868	1,868	1,868	1,868
Vækst og udvikling i detailhandlen - detailhandelskonsulent	0,508	0,508	0,000	0,000
Vækst og udvikling i turisme - bemand. turistinformation Tønder	0,406	0,406	0,000	0,000
Vækst og udvikling i erhvervslivet - udviklingstiltag/data	0,508	0,508	0,000	0,000
Opfølgning på vandløbskonference - Samarbejde med Aabenraa Kommune	0,150	0,150	0,150	0,150

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Forebyggelse af smittespredning på skoler og i dagtilbud samt plejecentre og botilbud ved hjælp af øget rengøring	2,180	2,200	2,200	2,200
I alt	6,320	6,540	5,118	5,118

Et væsentligt element i udviklingen i Tønder Kommune, er samarbejdet med erhvervsorganisationerne af afgørende betydning. I forlængelse af bevillingerne fra Visions- og Strategiplanen for 2019 og 2020 er der også i 2021 og 2022 afsat ca. 1,4 mio. kr. årligt til ansættelse af en detailhandelskonsulent, etablering af bemanding i Turistinformation Tønder samt erhvervsudvikling i Tønder Erhvervsråd.

Politiske forslag til budgetændringer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Udvikling af Tønningård "Dannet af havet"	1,000	0,000	0,000	0,000
Undersøgelse af oplagring af vedvarende energi, herunder brintanlæg	0,300	0,000	0,000	0,000
Etablering af whistleblower-ordning	0,100	0,100	0,100	0,100
Klimatiltag evt. grønt regnskab	0,200	0,000	0,000	0,000
Mere tur i Tønder	0,200	0,000	0,000	0,000
I alt	1,800	0,100	0,100	0,100

I sammenhæng med FN's Verdensmål, skal der arbejdes med grønt regnskab, klimaindsatser og biodiversitet. For at understøtte dette er der afsat 0,200 mio. kr. Herudover er der afsat midler til etablering af en whistleblower-ordning, Udvikling af Tønningård, Undersøgelse af oplagring af vedvarende energi og midler til at udvikle sloganet "Mere tur i Tønder".

Effektiviseringstemaer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Decentrale borgerservicefunktioner	-0,288	-0,288	-0,288	-0,288
Befordring	-0,380	-0,400	-0,500	-0,500
Fælles indkøb af ekstern supervision	-0,040	-0,040	-0,040	-0,040
Kørselsgodtgørelse og køretid. Reduktion ved øget anvendelse af videomøder.	-0,146	-0,146	-0,146	-0,146
Restbeløb foreslås finansieret som hverdageffektivisering (ca. 0,06 %)	-0,212	-0,212	-0,212	-0,212
	-1,066	-1,086	-1,186	-1,186

En række tværgående effektiviseringstemaer berører Økonomiudvalgets område. Det vedrører specifikt ovennævnte emner.

Investeringsoversigt – Økonomiudvalget

I mio. kr.	Budget 2021	B/F 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Beredskab					
Anlægsbidrag Brand & Redning Sønderjylland	0,895	B/F	0,895	0,895	0,895
Erhverv					
Erhvervsudvikling	0,532	B/F	0,532	0,532	0,532
IT					
It investeringer og netforbindelse skoler	4,524		4,524	4,524	4,524
Planlægning					
Planlægningsopgaver	1,863	B/F	1,863	1,863	1,863
Udmøntning af sektorplan ældreområdet	3,193		2,677		
Befordring					
Opgradering af busstoppesteder	0,213	B/F	0,213	0,213	0,213
Projekter					
Tøndermarsk Initiativet	19,748				
Udviklingsplan Toftlund	15,966		15,000	15,000	15,000
Zeppelin Tønder	2,000		2,000	2,000	2,000
Masterplan TSFC	7,000		4,000	3,200	
Oprensning/forsønnelse af Mølledam i Løgumkloster	0,500				
Tilskud etab. museum for Hans J. Wegners Møbelkunst	0,500		0,500	0,500	
Administration					
Overfaldsalarm på Jobcentret	0,250	B/F			
I alt	57,183		32,203	28,726	25,026

B/F = Bevilget/frigivet i 2021

På Økonomiudvalgets område er der hovedsagelig afsat anlægsmidler til en række udviklingsprojekter.

Zeppelin Tønder

Siden igangsætningen af projektarbejdet i 2019 er der arbejdet med konkretisering af projekt Zeppelin Tønder. Prospektmaterialet og forretningsplan bliver færdig i 2020, og herefter skal der gang i fondssøgningen.

Kommunalbestyrelsen er enige om at prioritere projektet og dets stedbundne kvaliteter. Det vurderes at projektet kan være afgørende for at tiltrække endnu flere gæster til kommunen og der er enighed om at afsætte en yderligere anlægsramme på 2 mio. kr. årligt til understøttelse af det forberedende arbejde.

Masterplan Tønder Sports- og Fritidscenter

Udmøntningen af Masterplanen er påbegyndt i 2020, og lige nu færdiggøres det første element i planen, udeområdet bag Tønderhal 2 til Tennis, Padel, multibane m.v. De næste store skridt i planen er Klubhus for Alle ved Bankparken samt et sammenhængende stisystem med indlagte bevægelses- og oplevelselementer.

Kommunalbestyrelsen er enige om at afsætte 14,2 mio. kr. over en 3 årig periode som kommunens andel i disse elementer, idet der i projektet også forudsættes egenfinansiering fra foreningerne, ligesom der forventes afsøgning af fondsmuligheder.

Udviklingsplan Toftlund

Udviklingsplanen blev godkendt i kommunalbestyrelsen i starten af 2020, og danner rammen omkring et samlet udviklingsinitiativ for Toftlund. Kernefortællingen om Toftlund er ”Når hverdagen er vigtigst” og med baggrund heri skal udviklingsinitiativerne igangsættes.

Der er ansat en udviklingskonsulent, som skal understøtte de fælles initiativer i udviklingsplanen, hvor der er beskrevet en lang række initiativer. Det første store projekt som man er enige om er, at forfølge muligheden for etablering af et nyt bevægelsesrum ved Toftlundhallerne, der skal udvikles i synergi med alle parter i byen.

I den forbindelse skal det bl.a. undersøges, hvorvidt en mulig ny børnehave skal etableres og placeres i tilknytning til fritidsfaciliteterne. Kommunalbestyrelsen har valgt fortsat at støtte op omkring sammenholdet og ønskerne i Toftlund, nu med en samlet anlægsramme på 63 mio. kr. frem mod 2024.

Museum for Hans J. Wegners møbelkunst

Som endnu et element i forhold i satsningen på oplevelsesøkonomi, er Kommunalbestyrelsen enige om at understøtte initiativet for etablering af et museum for det lokale bysbarn Hans J. Wegners møbelkunst. Hertil afsættes et tilskud på 0,5 mio. kr. over de næste tre år, i alt 1,5 mio. kr. Tilskuddet gives til den frivillige forening ”Foreningen for etablering af et museum for Hans J. Wegners møbelkunst”, som har til formål at afklare og undersøge muligheden for realiseringen af museet og tilvejebringe midler til udarbejdelse af et prospekt. Tilskuddet er betinget af, at muligheder for et samarbejde med Museum Sønderjylland afklares og forelægges Økonomiudvalget.

Almene boliger

Tønder Kommune har modtaget flere henvendelser om konkrete nye projekter, hvor der foreslås etablering af nye almene boliger i henholdsvis Toftlund og Tønder by. Forligskredsen har derfor besluttet at afsætte en økonomisk ramme på 6 mio. kr. til at understøtte et projekt i Toftlund.

Teknik og Miljøudvalget

I mio. kr.	Regnskab 2019	Budget 2020	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Drift	105,2	121,6	133,1	126,9	122,7	121,3
Teknik & Plan	96,3	98,5	103,6	100,1	97,4	96,6
Miljø og natur	14,3	19,4	18,2	18,1	16,6	16,1
Affaldshåndtering	-5,9	-1,4	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Jordforsyning	-1,8	-1,5	-4,9	-4,9	-4,9	-4,9
Facility Management	2,3	6,6	17,4	14,8	14,8	14,8
Facility Management - Overførselsudg.	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlæg (incl. jordforsyning)	41,7	26,6	30,6	40,9	35,0	32,0
Teknik- og Miljøudvalget i alt	146,9	148,2	163,7	167,8	157,7	153,4

Generelt

Teknik- og Miljøudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 133,1 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 30,6 mio. kr. Det væsentligste område er Teknik og Plan, som udgør ca. 75 % af den samlede driftsramme.

Udvalget har også budgetansvaret for Facility Management, som handler om at optimere den samlede ejendomsdrift i kommunen.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Teknik- og Miljøudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Biodiversitet - blomster & bier i byerne	0,100	0,000	0,000	0,000
Gadelys ved buskure	0,100	0,000	0,000	0,000
Bygningskulturarvsbeskyttelse - registrant og formidling	0,250	0,250	0,050	0,050
Samskabelse med borgere og BID	0,150	0,150	0,150	0,150
Vedligeholdelse af åbne vandløb	0,085	0,085	0,085	0,085
Plasthandleplan	0,000	0,325	0,325	0,000
I alt	0,685	0,810	0,610	0,285

Effektiviseringstemaer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Uplejet natur / vejrabatter og grunde til salg	-0,290	-0,290	-0,290	-0,290
Kørselsgodtgørelse og køretid. Reduktion ved øget anvendelse af videomøder.	-0,015	-0,015	-0,015	-0,015
Restbeløb foreslås finansieret som hverdageffektivisering (ca. 0,06 %)	-0,064	-0,064	-0,064	-0,064
I alt	-0,369	-0,369	-0,369	-0,369

En række tværgående effektiviseringstemaer berører Teknik- og Miljøudvalgets område. Det vedrører specifikt ovennævnte emner.

Investeringsoversigt – Teknik og Miljøudvalget

I mio. kr.	Budget 2021	B/F 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Veje og stier					
Trafiksikkerhedspulje (sort plet, trafikplan, busstop, skoleveje)			4,790	4,790	4,790
Cykelstipuljen	5,915	F5	6,386	6,386	6,386
Gaderenoveringspulje	1,863	F5	2,661	2,661	2,661
TMI Renovering af gadelys Tønder og Højer	4,333	F5	0,516		
Kloakrenovering følgearbejder	0,532	B/F	0,532	0,532	0,532
Kanalisering Ndr. Landevej - vejanlæg erhvervsområdet			0,800	1,200	0,200
Ny vejadgang til Agerskov Fripnejhem	0,700	F5			
Legepladser					
Legepladser - anlæg	0,160	B/F	0,160	0,160	0,160
Byfornyelse og bygningsrenovering					
Løgumkloster bygningsfornyelse. Ekstraordinær pulje - Udgift	0,976	B/F			
Løgumkloster bygningsfornyelse. Ekstraordinær pulje - Indtægt	-0,599	B/F			
Landsbyfornyelse 2016, 2018 og 2019 - Udgift	7,737	B/F	4,436		
Landsbyfornyelse 2016, 2018 og 2019 - Indtægt	-4,051	B/F	-2,836		
Landsbyfornyelse 2020 - Udgift	6,281	B/F	9,835	9,835	9,835
Landsbyfornyelse 2020 - Indtægt	-5,031	B/F	-5,031	-5,031	-5,031
Bygningsfornyelse og skimmelsvamp			2,628	2,628	2,628
Byfornyelsespulje	2,000	B/F	2,000	2,000	2,000
Miljø og natur					
Pulje miljø og natur (natur-/vandløbsindsats, ådiger og naturstier)	1,027	F5	1,604	2,129	2,129
Naturstier på Rømø	0,525	B/F	0,525		
Vandløbsregulativer Pilotprojekt II	0,577	B/F			
Revision af vandløbsregulativer			1,750	1,750	1,750
Klimaudfordringer	1,000	F5	1,000		
Øvrigt					
Facility Management - nedrivningspulje	3,148		3,148		
Digeforstærkning	1,000		5,000	5,000	4,000
Udviklingsplan Rømø	1,780		1,000	1,000	
I alt	29,871		40,902	35,038	32,038
Jordforsyning					
Køb af jord og byggemodning	5,492	B/F	5,492	5,492	5,492
Salg af byggegrunde og erhvervsjord	-5,492	B/F	-5,492	-5,492	-5,492
I alt	0,000		0,000	0,000	0,000

B/F = Bevilget/frigivet i 2021

Klimasikring - digeforstærkning

Havvandsdigerne, som vi er så afhængige af, står overfor meget store vedligeholdelsesudgifter. Forligskredsen vil gerne understøtte denne vedligeholdelsesopgave, men mener grundlæggende, at den primære finansiering skal komme fra staten. Efter tidligere praksis afsættes derfor 1/6 af den samlede udgift, svarende til 15 mio. kr.

Socialudvalget

I mio. kr.	Regnskab 2019	Budget 2020	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Drift	525,1	523,3	551,8	559,0	557,1	556,1
Voksen/Social	183,0	183,2	182,0	180,8	177,6	175,8
Forebyggelse og anbringelse	131,8	123,5	121,8	117,7	116,0	112,8
Boligregnskab og statsref. enkeltsager	-12,2	-9,2	-17,9	-17,9	-17,9	-17,9
Førtidspension, tabt arbejdsfortj., Indkomstoverf.	222,5	225,9	265,8	278,3	281,5	285,4
Anlæg	1,5	1,1	3,2	1,1	1,1	1,1
Socialudvalget i alt	526,6	524,4	555,0	560,1	558,2	557,1

Generelt

Socialudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 551,7 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 3,2 mio. kr. De væsentligste områder er det specialiserede socialområde som omfatter Voksen/Social samt Forebyggelse og anbringelse – samlet set 303,7 mio. kr..

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Socialudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Videreførelse af socialsygeplejerske	0,000	0,540	0,540	0,540
Understøttelse af partnerskaber med NGO'er og frivillige organisationer	0,486	0,486	0,486	0,486
Understøttelse af Gøgl og Musikfestival	0,150	0,150	0,150	0,150
Understøttelse af plejefamilieområdet	0,600	0,340	0,340	0,340
Ekstraordinær indsats for at fastholde den høje rengørings- og hygiejneindsats på psykiatri- og handicaptilbuddene	0,280	0,000	0,000	0,000
I alt	1,516	1,516	1,516	1,516

Øvrige udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Forebyggelse af smittespredning på skoler og i dagtilbud samt plejecentre og botilbud ved hjælp af øget rengøring	0,000	0,250	0,250	0,250
I alt	0,000	0,250	0,250	0,250

Effektiviseringstemaer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Fælles indkøb af ekstern supervision	-0,183	-0,183	-0,183	-0,183
Kørselsgodtgørelse og køretid. Reduktion ved øget anvendelse af videomøder.	-0,576	-0,576	-0,576	-0,576
Restbeløb foreslås finansieret som hverdageffektivisering (ca. 0,06 %)	-0,169	-0,169	-0,169	-0,169
I alt	-0,928	-0,928	-0,928	-0,928

En række tværgående effektiviseringstemaer berører Socialudvalgets budgetområde. Det vedrører specifikt ovennævnte emner.

Det specialiserede socialområde:

Det specialiserede socialområde yder på landsplan hjælp og støtte til omkring 180.000 børn, unge og voksne årligt. Problemstillingerne er alt fra udviklings- og opmærksomhedsforstyrrelser til fysiske handicap, psykiske sygdomme, hjerneskade m.v. Tønder Kommune har som landets øvrige kommuner oplevet et stigende udgiftspres på området som følge af, at flere borgere søger hjælp.

For at sikre at kvalitet og omfang af hjælp til den enkelte borger kan fastholdes, har forligskredsen besluttet at afsætte de nødvendige midler til det øgede pres på området.

Samlet set er der afsat yderligere 14,8 mio. kr. i perioden 2021-2024.

Investeringsoversigt – Socialudvalget

I mio. kr.	Budget 2021	B/F 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Handicapområdet					
Renoveringsplan Handicap Løgumgård/øvrige inst.			1,091	1,091	1,091
Renovering af Den selvejende Institution Solgården	2,745				
Pavillon ved Lærkely	0,450				
I alt	3,195		1,091	1,091	1,091

B/F = Bevilget/frigivet i 2021

Renovering af Solgården

Solgården er en selvejende institution, der rummer såvel et socialt botilbud med 32 pladser samt 11 plejecenterpladser. Renoveringen omfatter nyt tag på den ældste del af Solgården, facaderenovering, ny hovedindgang, parkeringsplads og isolering. Institutionens bygninger er ældreboliger med servicearealer, opført efter lov om almene boliger, hvor der er særlige regler vedr. finansiering, i forhold til en fordeling af udgifterne mellem boligareal og serviceareal.

Af en samlet investering på 4,9 mio. kr. afsættes 2,8 mio. kr. som kommunens andel.

Udvidelse af Lærkely

Der afsættes midler til en ønsket, permanent pavillon med henblik på at udvide bo- og beskæftigelsestilbuddet Lærkely med 1 plads. Det skal undersøges, om der kan etableres en mere langtidsholdbar løsning frem for en pavillonløsning.

Sundhedsudvalget

I mio. kr.	Regnskab 2019	Budget 2020	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Drift	567,8	572,7	571,2	577,4	578,5	578,8
Sundhed	41,4	41,1	41,0	39,5	37,3	36,9
Pleje og omsorg	361,4	363,1	364,8	368,6	370,1	369,7
Aktivitetsbestemt medfinansiering	173,5	171,8	169,6	173,6	175,3	176,5
Pleje og omsorg, udenfor serv.ram.	-8,4	-3,4	-4,2	-4,2	-4,2	-4,2
Anlæg	1,9	0,0	0,0	0,5	0,5	0,5
Sundhedsudvalget i alt	569,7	572,7	571,2	577,9	579,0	579,3

Generelt

Socialudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 571,2 mio. kr. De væsentligste områder er pleje- og omsorg for ældre for 364,9 mio. kr. samt aktivitetsbestemt medfinansiering (betaling for sygehusbehandling).

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Sundhedsudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Fritidsjob i plejeboliger	0,205	0,392	0,392	0,392
Akutfunktion i sygeplejen	0,845	0,845	0,845	0,845
Velfærdsteknologi	0,450	0,150	0,150	0,150
Genoptræning i korttidsafsnittet	0,300	0,300	0,300	0,300
Vederlagsfri fysioterapi	0,300	0,300	0,300	0,300
I alt	2,100	1,987	1,987	1,987

Øvrige udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Øget optaget af SOSU-elever	2,193	4,384	5,688	5,612
Tværasektorielt forløbsprogram for borgere med depression	0,350	0,350	0,350	0,350
Forebyggelse af smittespredning på skoler og i dagtilbud samt plejecentre og botilbud ved hjælp af øget rengøring	0,510	0,520	0,520	0,520
I alt	3,053	5,254	6,558	6,482

Effektiviseringstemaer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Varetagelse af plejeboligopgave for asylområdet	-0,500	-0,500		
Fælles indkøb af ekstern supervision	-0,103	-0,103	-0,103	-0,103
Kørselsgodtgørelse og køretid. Reduktion ved øget anvendelse af videomøder.	-0,331	-0,331	-0,331	-0,331
Restbeløb foreslås finansieret som hverdageffektivisering (ca. 0,06 %)	-0,226	-0,226	-0,226	-0,226
I alt	-1,160	-1,160	-0,660	-0,660

En række tværgående effektiviseringstemaer berører Sundhedsudvalgets budgetområde. Det vedrører specifikt ovennævnte emner.

Ældreområdet

Tønder Kommune har en kraftig vækst i antallet af ældre borgere, her specielt de +80 årige. Dette udfordrer budgettet på området. For at fastholde kvalitet og niveau på området har forligskredsens besluttet at tilføre 8 mio. kr. i 2021, stigende til 14,4 mio. kr. i 2024.

Samlet set er der afsat yderligere 45,5 mio. kr. i perioden 2021-24.

Samtidigt er følgende tiltag prioriteret

- Styrkelse af akutfunktionen i sygeplejen
- Udvidelse af antallet af SOSU-elevpladser
- Midler til håndtering af den demografiske udfordring på lang sigt

Som et særligt opmærksomhedspunkt, og med afsæt i det nationale fokus på ældreområdet, iværksættes en analyse, særligt målrettet organiseringen og kompetenceudvikling. Analysen skal tage afsæt i understøttelse og anerkendelse af den arbejdsindsats der ydes, med blik for mulige optimeringer af forudsætningerne for fastholdelse og udvikling af kvaliteten i pleje- og omsorgsområdet, så borgerne til stadighed mødes med værdighed og respekt.

Forebyggelse af smittespredning

Med afsæt i erfaringer fra Covid-19 afsættes ca. 3 mio. kr. til øget rengøring på dagtilbud og skoler samt i plejecentre og botilbud. Den øgede rengøring har til hensigt at forebygge smittespredning.

Fremtidssikring af kvalificeret arbejdskraft på velfærdsområderne

SOSU-uddannelsen

Tønder Kommune har over en årrække haft succes med at rekruttere elever til SOSU-uddannelsen. På baggrund af en praktikaftale mellem regeringen, Danske Regioner, FOA og KL, øges antallet af elever nu med 30 %. I Tønder Kommune betyder det en forøgelse på elevantallet over de næste 4 år med op til 64 fuldtidselever. Hertil afsættes ca. 2,2 mio. kr. i 2021, stigende til 5,6 mio. kr. i 2024. Det øgede elevoptag skal medvirke til at sikre fortsat rekruttering af uddannet personale til området.

Investeringsoversigt – Sundhedsudvalget

I mio. kr.	Budget 2021	B/F 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Pleje og Omsorg					
Udskiftning af maskinel i P & O samt Sundhed			0,500	0,500	0,500
I alt	0,000		0,500	0,500	0,500

B/F = Bevilget/frigivet i 2021

Kultur- og Fritidsudvalget

I mio. kr.	Regnskab 2019	Budget 2020	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Drift	55,7	57,7	54,0	53,0	51,8	50,9
Kultur	27,3	27,6	25,6	25,2	25,0	24,7
Fritid og idræt	28,4	30,1	28,4	27,7	26,8	26,2
Anlæg	17,4	8,6	34,4	7,0	8,3	4,9
Kultur- og Fritidsudvalget i alt	73,0	66,3	88,4	60,0	60,1	55,9

Generelt

Kultur- og Fritidsudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 51,9 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 34,4 mio. kr.

Kultur området omfatter biblioteker, teatre, museer, kulturskole m.v. Fritid og Idræt omfatter idræts- og fritidsfaciliteter og folkeoplysning.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Kultur- og Fritidsudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Mere musik i folkeskolen	0,250	0,250	0,250	0,250
Vadehavets Formidlerforum	0,040	0,040	0,040	0,040
I alt	0,290	0,290	0,290	0,290

Politiske forslag til budgetændringer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Billedkunstrådet	0,100	0,000	0,000	0,000
I alt	0,100	0,000	0,000	0,000

Effektiviseringstemaer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Sparet tilskud til de selvejende haller ved indfrielse af prioritetsgæld	-2,651	-2,651	-2,651	-2,651
Kørselsgodtgørelse og køretid. Reduktion ved øget anvendelse af videomøder.	-0,052	-0,052	-0,052	-0,052
Restbeløb foreslås finansieret som hverdageffektivisering (ca. 0,06 %)	-0,032	-0,032	-0,032	-0,032
I alt	-2,735	-2,735	-2,735	-2,735

En række tværgående effektiviseringstemaer berører Kultur- og Fritidsudvalgets budgetområde. Det vedrører specifikt ovennævnte emner.

Investeringsoversigt – Kultur- og Fritidsudvalget

I mio. kr.	Budget 2021	B/F 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Idrætsfaciliteter					
Halrenoveringspulje	3,358	F5	3,375	3,375	3,375
Tekniske installationer svømmehaller	0,882	B/F	0,882	0,882	0,882
Udskiftning af græstæppe på kunstbanen i Løgumkloster				3,355	
Engangstilskud til indfrielse af prioritetsgæld - selvejende haller	25,059				
Biblioteker					
Ombygning af børnebibliotek i Tønder			1,554		
Schweizerhalle - nyt indgangsparti			0,500		
Kulturaktiviteter					
Modernisering af Tønder Kulturskole	2,200				
Museer					
Museum Sønderjylland	0,692	B/F	0,692	0,692	0,692
Kunstmuseum Tønder	2,200				
I alt	34,391		7,003	8,304	4,949

B/F = Bevilget/frigivet i 2021

Indfrielse af prioritetsgæld for selvejende haller

Tønder Kommune afholder udgiften for de selvejende haller til dækning af ydelser på kreditforeningslån. Ved at indfri disse lån, vil denne udgift bortfalde. Det vil medføre en kommunal, årlig mindreudgift på ca. 2,7 mio. kr., hvoraf ca. 1,1 mio. kr. er renter og bidrag. For at indfri lånene, afsætter Forligskredsen et engangsbetrag på ca. 25 mio. kr. i 2021. Nettoudgiften vil være tjent hjem i løbet af ca. 9,5 år.

Arbejdsmarkedsudvalget

I mio. kr.	Regnskab 2019	Budget 2020	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Drift	396,1	386,2	427,0	412,0	403,9	395,6
Arbejdsmarkedsrådets serviceudg.	26,9	30,1	33,7	32,7	30,4	30,1
Kontante ydelser, indkomstoverførsler	266,2	258,2	357,8	343,7	338,4	330,4
Arbejdsmark.foranstalt., indkomstoverførsler	38,2	36,3	35,5	35,5	35,1	35,1
Forsikrede ledige	64,8	61,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlæg	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arbejdsmarkedsudvalget i alt	396,5	386,2	427,0	412,0	403,9	395,6

Generelt

Arbejdsmarkedsudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 427,1 mio. kr. Langt det største budgetområde er kontante ydelser på 357,8 mio. kr.

Udvalget varetager opgaver i forhold til administration og udbetaling af sygedagpenge, kontanthjælp, arbejdsløshedsdagpenge m.v. Herudover er der beskæftigelsesrettede tilbud og opgaver.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Arbejdsmarkedsudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Virksomhedsrettet indsats	0,100	0,100	0,000	0,000
Ung i job - database	0,110	0,110	0,110	0,110
I alt	0,210	0,210	0,110	0,110

Politiske forslag til budgetændringer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Arbejdsmarked "Din vej til job og uddannelse"	2,000	2,000	0,000	0,000
I alt	2,000	2,000	0,000	0,000

Effektiviseringstemaer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Kørselsgodtgørelse og køretid. Reduktion ved øget anvendelse af videomøder.	-0,037	-0,037	-0,037	-0,037
Restbeløb foreslås finansieret som hverdagseffektivisering (ca. 0,06 %)	-0,018	-0,018	-0,018	-0,018
I alt	-0,055	-0,055	-0,055	-0,055

En række tværgående effektiviseringstemaer berører Arbejdsmarkedsudvalgets budgetområde. Det vedrører specifikt ovennævnte emner.

Arbejdsmarkedsområdet

Tønder Kommune er kendetegnet ved en relativ høj beskæftigelse. Området er dog udfordret af, at der til stadighed er ca. 2.800 borgere, der står helt udenfor arbejdsmarkedet. For at imødegå denne udfordring, tilføres området 2 mio. kr. i 2021 og 2022 til at afprøve nye metoder sammen med borgerne i forhold til motion, cykling og livsstil. Den ekstraordinære indsats målrettes ungegruppen og gruppen af kontanthjælpsmodtagere.

Investeringsoversigt - Arbejdsmarkedsudvalget

I mio. kr.	Budget 2021	B/F 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Arbejdsmarkedsudvalget					
I alt	0,000		0,000	0,000	0,000

B/F = Bevilget/frigivet i 2021

Børn- og Skoleudvalget

I mio. kr.	Regnskab 2019	Budget 2020	Budget 2021	Overslagsår 2022	Overslagsår 2023	Overslagsår 2024
Drift	502,4	499,0	474,8	466,0	453,7	445,3
Uddannelse	348,1	347,4	328,6	322,2	314,2	308,1
Dagtilbud	154,3	151,6	146,2	143,8	139,5	137,1
Forebyggelse og anbringelse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anlæg	28,7	44,5	0,4	22,4	16,4	16,6
Børn- og Skoleudvalget i alt	531,1	543,5	475,2	488,4	470,1	461,9

Generelt

Børn- og Skoleudvalget har budgetansvaret for ovennævnte politikområder med en samlet driftsudgift på netto 474,8 mio. kr. og et anlægsbudget på netto 0,4 mio. kr. i 2021. Uddannelse udgør ca. 70 % af driftsbudgettet, mens dagtilbud udgør ca. 30 %.

I overslagsårene er der afsat ca. 55 mio. kr. på anlæg til området.

Nye tiltag/ændringer i budgetgrundlag

I budgettet er der afsat midler til en række områder og nye projekter på udvalgets område. Det drejer sig både om emner som Børn- og Skoleudvalget har rejst samt emner som er fremkommet i løbet af den politiske budgetproces.

Udvidelsesforslag

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
PPR - nye opgaver	0,150	0,150	0,150	0,150
Tandplejen - digitalt kvalitetsløft	0,650	0,000	0,000	0,000
Dagplejepædagoger i dagplejen	0,470	0,470	0,470	0,470
Dagplejens belægningsprocent 3,60	0,588	0,588	0,588	0,588
I alt	1,858	1,208	1,208	1,208

Effektiviseringstemaer

Projekt navn/beskrivelse	2021	2022	2023	2024
Fælles indkøb af ekstern supervision	-0,074	-0,074	-0,074	-0,074
Åbne skoler / biblioteker	-0,500	-0,500	-0,500	-0,500
Specialundervisningstilbud	-0,500	-0,500	-0,500	-0,500
Kørselsgodtgørelse og køretid. Reduktion ved øget anvendelse af videomøder.	-0,495	-0,495	-0,495	-0,495
Restbeløb foreslås finansieret som hverdagseffektivisering (ca. 0,06 %)	-0,279	-0,279	-0,279	-0,279
	-1,848	-1,848	-1,848	-1,848

En række tværgående effektiviseringstemaer berører Børn- og Skoleudvalgets budgetområde. Det vedrører specifikt ovennævnte emner.

Fremtidssikring af kvalificeret arbejdskraft på velfærdsområderne

Pædagoguddannelsen

VUC Syd, UC Syd og Tønder Kommune har indgået en samarbejdsaftale om pædagoguddannelsen, hvor VUC Syd opretter en HF-pakke i Tønder, som kvalificerer kursisterne til pædagoguddannelsen. Som en del af aftalen, tilstræber UC Syd at etablere et studiemiljø for dele af pædagoguddannelsen i Tønder. Der afsættes 1,9 mio. kr. til 20 praktikpladser.

Forebyggelse af smittespredning

Med afsæt i erfaringer fra Covid-19, afsættes ca. 3 mio. kr. til øget rengøring på dagtilbud og skoler samt i plejecentre og botilbud. Den øgede rengøring har til hensigt at forebygge smittespredning. Budgettet ligger på Central Rengøring under Økonomiudvalget.

Dagtilbud og folkeskole

Med finansloven for 2020 blev der tilført ressourcer til at ansætte flere lærere i folkeskolen, for Tønder Kommunes vedkommende stigende fra 4 til 8 lærere frem mod 2023. Samtidigt blev der sammen med kravet om minimumsnormeringer i daginstitutioner tilført ressourcer til at ansætte mere pædagogisk personale. For Tønder Kommunes vedkommende stigende fra 5 til 20 ansatte frem mod 2025. Disse afsatte midler tilføres direkte til dagtilbud og skoler for ansættelse af mere personale. Det landspolitiske tiltag understøttes i Tønder ved samtidig at prioritere tiltag som:

- Flere ressourcer til dagplejepædagoger
- Nedsættelse af belægningsprocenten på dagplejeområdet
- Tilførsel af midler til PPR for tværgående samarbejde omkring udsatte børn og unge

Investeringsoversigt – Børn- og Skoleudvalget

I mio. kr.	Budget	B/F	Overslagsår	Overslagsår	Overslagsår
	2021	2021	2022	2023	2024
Skoler					
Skærbæk distriktsskole ny skole (1-års og 5-års gennemgang)			0,207		0,207
Renoveringspulje Skoler og Ungdomsskolen			8,000	8,000	8,000
Dagtilbud					
Sammenlægning af daginstitutioner i Døstrup			5,751		
Renoveringspulje dagtilbud			8,000	8,000	8,000
Legepladser pulje til renovering	0,426	B/F	0,426	0,426	0,426
I alt	0,426		22,383	16,426	16,632

B/F = Bevilget/frigivet i 2021

Opgradering af daginstitutioner, skoler og ungdomsskole

Som fortsættelse af tidligere store renoveringstiltag på skolerne, afsættes yderligere 24 mio. kr. til opgradering af skolerne og Ungdomsskolens fysiske rammer. Ydermere afsættes der en ny, tilsvarende ramme på 24 mio. kr. til opgradering af daginstitutionerne over 3 år.

BILAG

Bevillingsregler

Med vedtagelsen af budgettet for 2021 og disse bevillingsregler har Kommunalbestyrelsen givet Økonomiudvalget og de stående udvalg bemyndigelse til at afholde udgifter og oppebære indtægter i overensstemmelse med de løbs- og indholdsmæssige vilkår, der er knyttet til bevillingerne.

Alene Kommunalbestyrelsen kan meddele en bevilling.

Foranstaltninger påbudt ved lov eller bindende retsforskrift, kan dog iværksættes uden Kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling skal da indhentes snarest muligt.

Driftsbevillinger

Politikomsråde 29 Facility Management, Indkomstoverførsler er lagt sammen med politikomsråde 28 Facility Management.

Politikomsråde 65 Forsikrede ledige er lagt sammen med politikomsråde 61 Kontante ydelser, Indkomstoverførsler.

Driftsbudgettet omfatter hovedkonti 0-6 (dranst 1 og 2) og er opdelt i 30 bevillingsniveauer/politikområder.

Bevillingsniveau/Politikområder	
10	Økonomiudvalget
11	Erhverv
110	Bosætning og Landdistrikter
12	Beredskab
13	Administration
140	Central rengøring
15	Borgerservice, Indkomstoverførsler
16	Centrale puljer
19	Centrale puljer, Indkomstoverførsler
20	Befordring
22	Centrale puljer, Udenfor service NY
20	Teknik- og Miljøudvalget
21	Teknik & Plan
22	Miljø og natur
23	Affaldshåndtering
24	Jordforsyning
28	Facility Management
30	Socialudvalget
31	Voksen/Social
33	Førtidspension, tabt arbejdsfortj.,Indko
36	Boligregnskab og statsref. enkeltsager
37	Forebyggelse og anbringelse
40	Sundhedsudvalget
41	Sundhed
42	Pleje og omsorg
44	Aktivitetsbestemt medfinansiering
45	Pleje og omsorg, udenfor servicerammen
50	Kultur- og Fritidsudvalget
51	Kultur
52	Fritid og idræt

Bevillingsniveau/Politikområder	
60	Arbejdsmarkedsudvalget
61	Kontante ydelser, Indkomstoverførsler
62	Arbejdsmarkedsrådets serviceudgifter
63	Driftsudgifter til aktivering, Indkomstoverførsler
70	Børn- og Skoleudvalget
71	Uddannelse
72	Dagtilbud

Driftsbevillingerne er etårige og bortfalder ved regnskabsårets afslutning.

Anlægsbevillinger

Anlægsbevillinger omfatter anlægsudgifter og -indtægter under hovedkonti 0 og 2-6 (dranst 3), samt udlån og låneoptagelse på hovedkonto 8.

Anlægsbevillinger knytter sig til det enkelte anlægsprojekt og gælder indtil anlægsprojektet er afsluttet.

Beløb, som Kommunalbestyrelsen har vedtaget at stille til rådighed for anlægsarbejder, er opført i bevillingsoversigten (budgettet) og benævnes rådighedsbeløb.

Rådighedsbeløbene er ét-årige og bortfalder ved regnskabsårets afslutning. Rådighedsbeløb har alene en finansiel funktion.

Afholdelse af anlægsudgifter forudsætter, at Kommunalbestyrelsen har meddelt en anlægsbevilling til det enkelte anlægsprojekt, samt at der er frigivet et rådighedsbeløb.

Efter indstilling fra Økonomiudvalget er følgende undtaget fra disse regler:

1. På investeringsoversigten fremgår forhåndsprioriterede anlæg samt igangsatte anlæg. Nogle af disse anlægsinvesteringer er flerårige og allerede bevilget. For anlæg, som er bevilget i et tidligere budgetår frigives rådighedsbeløbet automatisk ved budgettets vedtagelse benævnt "B/F".

Der frigives i alt 14,858 mio. kr., jfr. Investeringsoversigten 2021-2024.

2. En del af anlægsinvesteringerne forudsætter, at der arbejdes med projektering, planlægning, rådgivning, prisfastsættelse m.v., for at kunne udarbejde det konkrete og gennemarbejdede forslag til politisk behandling. Disse anlægsinvesteringer er markeret med "F5" i investeringsoversigten, og der meddeles anlægsbevilling og frigives rådighedsbeløb, svarende til 5 % af den samlede anlægssum ved budgettets vedtagelse.

Samlet meddeles 5 % anlægsbevilling og frigivelse for 0,910 mio. kr.

Derudover frigives rådighedsbeløbene vedrørende Jordforsyningen.

Finansielle konti

Økonomiudvalget har bevillingsniveauer under hovedkonto 7, Renter, tilskud, udligning og skatter samt hovedkonto 8, Balanceforskydninger:

01. Skatter
02. Generelle tilskud m.v.
03. Renter
04. Likvide aktiver
05. Optagne lån
06. Afdrag på lån
07. Øvrige Finansforskydninger
08. Aktiver og forpligtelser
13. Rente - Ældreboliger
15. Optagne lån – Ældreboliger
16. Afdrag på lån – Ældreboliger

Tillægsbevillinger

Regeringens sanktionsregler betyder, at merforbrug i budgetåret kan resultere i væsentlige fradrag i bloktilskuddet året efter.

Som udgangspunkt gives der ikke tillægsbevillinger til serviceområder finansieret af kassebeholdningen. Hvis der opstår behov for ekstra ressourcer på et område, skal der stilles forslag til finansiering inden for områdets bevillingsramme.

Tillægsbevillinger til indkomstoverførsler og områder udenfor servicerammen gives som udgangspunkt ikke, medmindre de kan finansieres af reguleringer af budgetgaranti, beskæftigelsestilskud eller anden regulering.

Økonomiudvalget er bemyndiget til at meddele tillægsbevillinger i tilfælde, hvor beløb fra en drifts- eller anlægsbevilling ønskes overført til en anden drifts- eller anlægsbevilling, dvs. hvor en bevilling giver netto 0 kr.

Det forudsættes, at Økonomiudvalgets omdisponering af midlerne træffes efter indstilling fra de berørte udvalg.

Bemyndigelsen gælder ikke tillægsbevillingsbehov opstået på konto 7 og 8.

Budgetomplaceringer

Aftaleholdere og fagchefer har, indenfor de efterfølgende beskrevne kriterier, bemyndigelse til at foretage budgetomplaceringer inden for de enkelte driftsbevillinger/politikområder.

Budgetomplacering er en forhøjelse og tilsvarende nedskrivelse af to eller flere budgetposter inden for samme bevilling.

Ønske om budgetomplaceringer mellem kontoområder inden for Aftaleenhedens/ institutionens budgetramme godkendes af den stedlige leder.

Budgetomplacering mellem Aftaleenheder/afdelinger, men indenfor det enkelte bevillingsområde/politikområde skal godkendes af pågældende fagchef.

Budgetomplaceringer i konflikt med de i budgettet indarbejdede materielle forudsætninger skal altid godkendes af Kommunalbestyrelsen.

Overførsel af bevilling til efterfølgende år

Vedrørende regnskabsaflæggelse henvises til Tønder Kommunens økonomiske principper.

Drifts- og rådighedsbeløb bortfalder ved regnskabsårets udgang, og kan ikke uden Kommunalbestyrelsens godkendelse overføres til det efterfølgende regnskabsår.

Overførsel søges i forbindelse med regnskabsafslutningen.

Driftsbevillinger

Opsparing/lån - Serviceramme

Der må i det enkelte budgetår spares 2 % op pr. år og akkumuleret op til 4 %. Der må lånes op til 1 % i det enkelte budgetår og akkumuleret op til 2 %. Samlet rammeoverholdelse bedømmes på fagchefniveau.

Hvis rammerne forventes overskredet har aftaleholder en forpligtigelse til at udarbejde en handleplan for, hvad de opsparede midler skal anvendes til – alternativt hvordan et eventuelt merforbrug kan indhentes. Handleplaner på fagchefniveau behandles i Direktionen.

Udenfor servicerammen

Overførsel til eventuelt kendte efterreguleringer. Overførslen vurderes sammen med overførsel på servicerammen.

Indkomstoverførsler

Overførsel til samlet pulje til kommende efterreguleringer.

Koordineringsprincip

I det enkelte budgetår afsættes en pulje til brug af overførte midler på 16 mio. kr.

Inden den politiske behandling af overførsel af uforbrugte driftsmidler behandler Direktionen et oplæg indenfor denne ramme. Det betyder

- * at opsparede midler udover den afsatte pulje må overføres til brug i senere budgetår
- * at puljen som udgangspunkt fordeles på Direktørområder efter budgetstørrelse
- * at der indenfor det enkelte Direktørområde tages udgangspunkt i opgørelsen på fagchefniveau
- * at Direktionen i deres fælles oplæg sikrer den tværgående koordinering mellem Direktørområder - almindelig drift – fællespuljer m.v.
- * at Direktionen i løbet af næste budgetår vurderer om der kan frigives flere uforbrugte driftsmidler. Vurderingen sker med udgangspunkt i forventninger til servicerammens samlede overholdelse dels lokalt og dels på landsplan.

Anlægsbevillinger

Anlæg omhandler selvstændige sager/projekter, hvor der som udgangspunkt er 100 % overførselsadgang af alle frigivne ikke forbrugte rådighedsbeløb mellem budgetår.

Det betyder som udgangspunkt

- * at alle frigivne ikke forbrugte rådighedsbeløb fra konkrete sager/projekter overføres
- * at uforbrugte midler fra anlægspuljer (ikke konkrete projekter) ikke overføres
- * at Direktionen primo næste budgetår vurderer om det afsatte anlægsprogram inkl. overførte rådighedsbeløb kan gennemføres og afholdes indenfor den afsatte anlægsramme eller der er behov for korrigerende handlinger.

Afsluttede anlægsprojekter med en bevilling på sammenlagt brutto 2 mio. kr. eller derover, skal ved regnskabsårets afslutning særskilt forelægges Kommunalbestyrelsen til godkendelse.

Afsluttede anlægsprojekter på under 2 mio. kr. brutto såvel som ikke afsluttede anlægsprojekter indgår i oversigter til regnskabsmaterialet og skal ligeledes godkendes af Kommunalbestyrelsen.

Regnskaber og tilhørende revisionsberetninger for selvejende institutioner m.v. forelægges alene for vedkommende fagudvalg.

Netto- / bruttobevillingsprincip

Bevillingsbindingen er fastlagt til de i bevillingsoversigten anførte nettobeløb på alle driftsområder (hovedkonto 0 og 2-6).

Fagudvalgene har derfor mulighed for at afholde flere udgifter end forudsat i budgettet, når merudgiften modsvares af en tilsvarende merindtægt. Ved væsentlige ændringer, der ikke er forudsat i bemærkninger til budgettet, skal sagen forelægges Kommunalbestyrelsen til godkendelse - inden iværksættelse af tiltag.

Bevillingerne vedr. de finansielle poster på hovedkonto 7 og 8 afgives som bruttobevillinger.

Fastsættelse af betaling fra borgerne for ydelser fra kommunale forsyningsvirksomheder, for benyttelse af sociale institutioner og ordninger samt skolefritidsordninger m.v. skal altid godkendes af Kommunalbestyrelsen.

Ændringer i bevillinger indberettes efter bruttoposteringsprincippet (udgifter / indtægter).

Kompetencer i økonomistyringen

Økonomiudvalget påser på Kommunalbestyrelsens vegne, at bevillingerne ikke overskrides.

Fagudvalgene er ansvarlige for overholdelse af nettobevillingerne og påser at budgetbeløb på de enkelte politikområder ikke overskrides.

Forvaltningerne administrerer på udvalgenes vegne i overensstemmelse med budgettets forudsætninger og rammer, som disse er specificeret i budgettet og uddybet i budgetbemærkningerne.

Områder, Institutioner, Aftaleenheder og afdelinger er ansvarlige for overholdelse af enhedens budgetramme. Institutionsledere/Aftaleholdere kan nedlægge, ændre og oprette stillinger, så længe det sker indenfor institutions lønsum. I tilfælde hvor der i love, regler og overenskomster er krav til personalets faglige uddannelse, er det institutionslederens ansvar, at disse bliver overholdt.

Økonomi og Løn skal altid inddrages i sager med økonomisk indhold inden fremsendelse til fagudvalget.

Budgetforudsætninger

Forudsætninger

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
<u>Indkomstskatter</u>						
Statsgaranti - CPR folketal pr. 1/1		37.366	37.256	37.067	36.886	36.718
2020 = Faktisk CPR folketal						
2021 = Statsgaranti. Følgende år er med nedgang som COWI						
Eget skøn - CPR Folketal		37.366	37.184	36.995	36.814	36.646
2020 = Faktisk CPR folketal. Øvrige er egne tal (COWI)						
Udskrivningsprocent			25,3	25,3	25,3	25,3
Udskrivningsprocent eget skøn			25,3	25,3	25,3	25,3
Statsgaranteret udskrivningsgrundlag		5.858.514	5.790.688			
KL's skøn over udskrivningsgrundlag			5.625.817			
<u>Selskabsskatter</u>						
Selskabsskatter			-21.707			
Udligning af selskabsskatter			-13.332			
<u>Grundskyld</u>						
Grundskyldspromille			21,24	21,24	21,24	21,24
Grundskyldspromille, Produktionsjord (landbrug m.v.)			6,44	6,44	6,44	6,44
Statsgaranteret grundværdi						
Øvrige ejendomme		3.648.281	3.730.297			
Produktionsjord (landbrug m.v.)		3.699.936	3.743.448			
Egne estimerede grundværdier						
Øvrige ejendomme			3.714.676			
Produktionsjord (landbrug m.v.)			3.759.262			
<u>Dækningsafgift</u>						
Promille af grundværdi			10,620	10,62	10,62	10,62
Promille af forskelsværdi			8,750	8,75	8,75	8,75
Grundlag for dækningsafgift af grundværdi, off. Ejendomme			15.976	16.264	16.491	16.722
Grundlag for dækningsafgift af forskelsværdi			60.471	61.560	62.422	63.295
Udligning af dækningsafgift for off. ejendomme			-504			
Vækstprocenter (KL's skøn)	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Udskrivningsgrundlag	4,7	4,3	-0,9	2,5	2,3	2,7
Grundværdier - øvrige ejendomme	3,8	3,2	3,3	1,8	1,4	1,4
Grundværdier - produktionsjord	0,6	0,8	0,3	0,3	0,1	0,1
KL's skøn for vækst, selskabsskatter			-30,9	16,2	-25,4	5,9
<u>Bidrag til regioner</u>						
Betaling til regioner, Udviklingsbidrag			113			

Skatter

SKATTER, Statsgaranteret (i 1.000 kr.)	2021	2022	2023	2024
Provenu af indkomstskatter				
Udskrivningsgrundlag Statsgaranti	5.790.688	5.764.240	5.842.973	5.931.536
Provenu	-1.465.044	-1.458.353	-1.478.272	-1.500.679
Medfinansiering af skrå skatteloft	978	977	974	972
Samlet provenu	-1.464.066	-1.457.376	-1.477.298	-1.499.707
Provenu af selskabsskatter				
Provenu af selskabsskatter	-21.707	-25.223	-18.817	-19.927
KL's Vækstprocenter i overslagsår		16,2	-25,4	5,9
Samlet provenu	-21.707	-25.223	-18.817	-19.927
Afregning af Dødsboskat og Forskerskat				
Afregning af Dødsboskat	-2.805	-3.369		
Forskerskat				
Samlet provenu	-2.805	-3.369	0	0
Provenu af grundskyld, statsgaranteret				
Grundværdier				
Øvrige ejendomme	3.730.297	3.797.442	3.850.607	3.904.515
Produktionsjord (landbrug m.v.)	3.743.448	3.754.678	3.758.433	3.762.191
KL's vækstprocenter i overslagsår				
Øvrige ejendomme		1,8	1,4	1,4
Produktionsjord (landbrug m.v.)		0,3	0,1	0,1
Provenu for øvrige ejendomme	-79.231,5	-80.658	-81.787	-82.932
Provenu for produktionsjord (landbrug m.v.)	-24.107,8	-24.180	-24.204	-24.229
Provenu	-103.339	-104.838	-105.991	-107.160
Provenu af dækningsafgift				
Grundlag for dækningsafgift af grundværdi	15.976	16.264	16.491	16.722
Grundlag for dækningsafgift af forskelsværdi	60.471	61.560	62.422	63.295
Provenu for dækningsafgift af grundværdi	-170	-173	-175	-178
Provenu for dækningsafgift af forskelsværdi	-529	-539	-546	-554
Samlet provenu	-699	-711	-721	-731

Generelle tilskud

GENERELLE TILSKUD, Statsgaranteret (i 1.000 kr.)	2021	2022	2023	2024
7.80 Udligning og generelle tilskud				
Kommunal udligning				
Udligning af beskatningsgrundlag	-207.120	-234.888	-237.745	-244.585
Tillæg for kommuner med lavt beskatningsgrundlag	-18.348	-25.110	-25.374	-26.547
Tillæg for kommuner med højt beskatningsgrundlag				
Finansieringsandel af tillæg vedr. beskatningsgrundlag	-4.284	-4.774	-4.615	-4.598
Overudligning	0	0	0	0
Korr. vedr. overudligning	2.244	2.449	2.324	2.345
Udligning af udgiftsbehov	-219.348	-229.585	-239.199	-251.153
Tillæg for kommuner med højt udgiftsniveau	-4.716	-4.937	-5.144	-5.401
Finansieringsandel af tillæg vedr. udgiftsbehov	1.260	1.306	1.324	1.353
Særlig kompensation	7.368	7.368	7.368	7.368
Statstilskud				
Statstilskud	-557.004	-533.660	-554.023	-549.521
Statstilskud betinget vedr. service	-19.116	-18.956	-18.796	-18.643
Statstilskud betinget vedr. anlæg	-6.372	-6.319	-6.265	-6.214
Udligning af selskabsskat	-13.332	-15.325	-10.146	-11.497
Udligning af dækningsafgift f. off. ejendomme	-504	-503	-501	-499
I ALT	-1.039.272	-1.062.934	-1.090.792	-1.107.592
7.81 Udligning og tilskud vedrørende udlændinge				
Udligning vedrørende udlændinge	3.888	3.814	3.742	3.677
I ALT	3.888	3.814	3.742	3.677
7.82 Kommunale bidrag til regioner				
Betaling til regioner, udviklingsbidrag	4.210	4.261	4.314	4.372
I ALT	4.210	4.261	4.314	4.372
7.86 Særlige tilskud				
Statstilskud vedr. generelt løft af ældreplejen	-6.288	-6.416	-6.544	-6.681
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-8.424	-8.598	-8.770	-8.954
Tilskud til en værdig ældrepleje	-8.832	-9.009	-9.189	-9.382
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-840	-857	-874	-892
Tilskud til bedre dagtilbud	-3.300	-3.366	-3.433	-3.505
Overgangstilskud vedr. uddannelsesstatistik	-6.672	-6.672		
Tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner	-48.528	-49.247	-49.987	-50.803
Tilskud til grænsenære kommuner	-9.132	-9.315	-9.501	-9.700
Overgangsordning vedr. udligningsreformen	18.708	0	0	0
Tilbageført bidrag vedr. overgangsordningen	-1.476	0	0	0
Tilskud til vanskeligt stillede kommuner	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000
Tilskud til kommuner med vanskelige øk. vilkår	-13.884	-14.000	-14.000	-14.000
Finansieringstilskud	-34.368	-34.368	-34.368	-34.368
I ALT	-134.036	-152.848	-147.666	-149.285

Anvendte Pris- og lønskøn

	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
1.0 Lønninger	2,79	1,55	2,40	2,40	2,40
2.2 Fødevarer	-0,26	2,00	1,13	1,13	1,13
2.3 Brændsel og drivmidler	-9,13	0,90	1,13	1,13	1,13
2.6 Køb af jord og bygninger	-4,20	0,50	1,13	1,13	1,13
2.7 Anskaffelser	3,28	1,42	1,13	1,13	1,13
2.9 Øvrige varekøb	-0,71	0,59	1,13	1,13	1,13
4.0 Tjenesteydelser uden moms	1,80	1,50	1,50	1,50	1,50
4.5 Entreprenør og håndværkerydelser	3,22	1,66	1,42	1,42	1,42
4.6 Betalinger til staten	1,49	1,63	1,72	1,72	2,27
4.7 Betalinger til kommuner	2,31	1,52	2,11	2,11	2,11
4.8 Betalinger til regioner	2,38	1,35	1,87	1,87	1,87
4.9 Øvrige tjenesteydelser	1,64	1,50	1,50	1,50	1,50
5.1 Tjenestemandspensioner	2,86	1,55	2,40	2,40	2,40
5.2 Overførsler til personer	1,34	1,64	1,64	1,64	2,30
5.9 Øvrige tilskud og overførsler	-1,15	2,19	2,19	2,19	2,19
7.0 Indtægter	2,31	1,52	2,11	2,11	2,11
8.6 Statstilskud	1,33	1,63	1,63	1,63	2,30
9.1 Overførte lønninger	2,86	1,55	2,40	2,40	2,40
9.2 Overførte varekøb	-0,10	1,20	1,13	1,13	1,13
9.4 Overførte tjenesteydelser	1,93	1,51	1,70	1,70	1,86
9.7 Interne indtægter	1,06	1,45	1,45	1,45	1,45
	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024
Gennemsnitlig pris- og lønfremskrivning (KL)	1,90	2,80	2,70	2,70	2,70

Pris- og lønskøn er baseret på Kommunernes Landsforenings skøn af 9. juni 2020 samt kommunens egen beregning som følge af indregning af indkøbsrationale.

